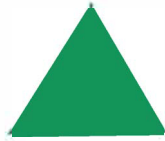

Matti Hyryläinen

UUSI YHTEISKUNTAJÄRJESTELMÄ

Teoria luontoa säästävästä
yhteiskunnasta

Helsinki

Uusi yhteiskuntajärjestelmä

*Teoria vähän luontoa kuluttavasta
yhteiskunnasta*

Omistettu vaimolleni Kristiinalle ja lapsilleni
Tuomakselle, Eerolle ja Marjalle

MATTI HYRYLÄINEN

Vuonna 1987 julkaistun teoksen uudistettu laitos

© 2016 Matti Hyryläisen perikunta

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

YHTEYSTIEDOT

Myynti ja tilaukset

www.bod.fi

info@bod.fi

ISBN 9789515684776

Sisällys

Lukijalle 7

I osa

IDEOLOGIA

Uskonnollinen selitys	11
Tieteellinen selitys	12
Mielekäs selitys	14
Todellisuudessa toimiva mielekkyys	20
Mielekkyyden määritelmä	22
Mielekkyys kenttänä	27
Muodon kolmiulotteisuus	30
Kolmiulotteinen yhteiskuntarakente	32
Kristillinen maailmankuva	35
Marxilainen maailmankuva	39
Kriisin merkitys kiertokulussa	43
Nykyisen yhteiskuntajärjestelmän kriisi	48

II osa

POLITIikka

Poliittisten järjestelmien kehitys	50
Nykyisten poliittisten järjestelmien tulevaisuus	52
Uuden järjestelmän mahdollisuus	54
Poliittisten järjestelmien eroavuudet	64
Aito demokratia	57
Läntinen poliittinen perinne	69
Kommunistinen perinne	60
Ideologinen tyhjiö	61
Poliittisten järjestelmien tasapaino	64
Eri järjestelmien rakenteellinen kulutus	66
Poliittisen päätöksen arvo	68
Yhdistävä kiertokulku	71
Aidon demokratian käytäntö	72
Sovellutus perinteiseen hallintomalliin	75
Äänestysmenettelyn merkitys	80
Henkilövaalit	84
Aito demokraattinen puolue	86
Järjestelmällinen järjestyksettömyys	87
Yksilöllinen vastuu ja asiantuntevuus	90
Erilaisten järjestelmien kehittymiskyky	95
Järjestelmät toistensa rajatapauksina	97
Tiedon kehitys eri yhteiskuntajärjestelmissä	98

III osa

TALOUSELÄMÄ

Yhteiskunta taloudellisena järjestelmänä	102
Taloudellisen tiedon vajavaisuus	103
Missä sitten on ratkaisu?	105
Nykyisen talouden perusrakenne	106
Kolme eri hintajärjestelmää	108
Aidon markkinatalouden idea	110
Talouden kolmiulotteinen rakenne	112
Kapitalismin kehitys	115
Kapitalistis-sosialistisen talouden kehitys	119
Globaali kapitalistinen kilpailu	121
Uudet poliittiset mahdollisuudet	123
Talousjärjestelmät ja luonto.	126
Aidon markkinatalouden käytäntö	129
Markkinatietojen avoimuus	129
Raha arvon mittana	132
Raha kaupan kohteena	135
Tavallinen kaupankäynti	141
Kuluttajien ohjaama tuotanto	144
Omaisuuksien hallinta	146
Keinottelu	149
Henkisen työn laatu ja määrä	152
Taiteen, tieteen ja keksintöjen kauppa	154

Tekniikan kehityksen suunta	159
Yhteiskunnallinen säätely	161
Verotuksen perusteista	165
Tuotannon verotus	166
Yhtiöiden verotus	170
Kollektiivisen omistuksen haitat	171
Kuluttajasuoja	173
Työn arvo	175
Perustulo	178
Suuri saneeraus	186
Yksilö, yhteiskunta ja maailma	191

Loppusanat 198

Lukijalle

“Viime aikoina on syntynyt aivan uusi kirjallisuuden muoto, jota voitaisiin sanoa vaikka eloonjäämiskirjallisuudeksi. Se käsittää Rooman klubin papereista lähtien lukuisia kirjoja, joissa esitetään vakuuttavia seikkoja sellaisen näkemyksen puolesta, jonka mukaan nykyisellä maailmanmenolla joko yhteiskunnat ajautuvat niin pahoihin sotiin tai luonto tuhoutuu niin lopullisesti, että nykyisenlainen ihmiskunta häviää maan päältä.

Ne päämäärät, jotka ihmisten tai yhteiskuntien pitäisi saavuttaa, jottei tuhoa tapahtuisi, esitetään kaikissa tällaisissa kirjoissa hyvin yhdensuuntaisina: kansakuntien välisiä ristiriitoja käsiteltäessä olisi päästävä nykyisestä aseiden käytöstä rauhanomaisiin ratkaisuihin ja luonnon kulutusta olisi vähennettävä niin, ettei sen kestävyys ylity. Nykyinen kehityssuunta, joka johtaa yhä materialistisempaan ja luontoa kuluttavampaan maailmaan, olisi muutettava päinvastaiseksi.

Mitä sitten tulisi tehdä? Tähän kysymykseen ei vielä ole osattu juuri vastata. Useimmiten koko kysymys on sivuutettu ikään kuin epäasiallisena: yhteiskunnalliset teoriat katsotaan niin erilaisiksi kuin käytäntö. Tietysti on vastattu myös: “Meidän on ajateltava asioita aivan uudella tavalla” tai: “Meidän on muutettava yhteiskuntaa niin, ettei luontoa päästä tuhoamaan”. Mutta miten meidän tulisi asioita ajatella tai millä käytännön menetelmillä yhteiskunta voitaisiin muuttaa, jotta päästäisiin toivottuihin tuloksiin?”

Vuoden 1987 painos alkoi edellisillä sanoilla ja ne ovat tänään ainakin yhtä ajankohtaisia kuin neljännesvuosisata sitten. Maailman poliittiset ja taloudelliset ongelmat ovat pitkälti samoja kuin ennenkin. Aseita tuotetaan ja käytetään entiseen tahtiin. Luonnon kuormitusta ei ole pystytty vähentämään. Yleisen vaurauden kasvusta huolimatta köyhien määrä lisääntyy.

Ehdotetut parannuskeinotkin ovat pitkälti pysyneet samoina, yksittäisinä reaktioina esiin tulleisiin ongelmiin. Kun kalat hupenevat meristä, säädetään kalastuskiintiöitä, vaikka tiedetään sen suosivan suurkalastajia ja aiheuttavan työttömyyttä pienempien keskuudessa. Kun maaöljyn tuotanto uhkaa vähetä, lisätään kasvisperäisten öljyjen tuotantoa, vaikka tiedetään sen nostavan ruuan hintaa. Kun maailma koetaan liian maskuliiniseksi ja väkivaltaiseksi, vaaditaan naiskiintiöitä, vaikka aggressiivisia naisiakin löytyy joka tarpeeseen. Kun rikkaiden talous uhkaa lamaantua liialliseen lainanantoon, annetaan heille lisää lainaa. Kun demokraattiset yhteiskunnat uhkaavat sortua epädemokraattisten käytäntöjen seurauksena, vaaditaan vahvempaa johtajuutta, diktatorisempaa hallintoa.

Tämän kirjan mukaan edellä kuvatut ongelmat eivät ole erillisinä ratkaistavissa. Kaikilla niillä on yhteinen ideologinen perusta ja niin kauan kuin se on vallassa, olennaista muutosta parempaan maailmaan ei tapahdu. Kyseessä on ”kasva ja valtaa” ideologia. Sillä on uskonnollinen perusta, ainakin lännessä, ja poliittinen tuki kaikkialla. Ongelmaksi on muodostunut talous. Kasva ja valtaa talous on monella tavalla tuhoamassa yhteisen taloutemme perustaa, luontoa ihmisineen. Syy on selvä: maailman talouden kehittyessä yhdeksi globaaliksi taloudeksi, sillä ei ole enää mitään yhteistä syytä kasvaa, koska uutta vallattavaakaan taloutta ei ole; marsilaisillahan ei ole taloutta vallattavaksi. Siten kasva ja valtaa talous on yhä voimakkaammin kääntyvä itseään vastaan ja se merkitsee vastakohtaisuuksien syvenemistä, heikompien alistamista, luonnon kuormituksen kasvua ja jossain vaiheessa suurta katastrofia.

Mikään sen vähempi ei ratkaise kyseistä ongelmaa kuin kokonaan uusi ideologia, joka luo perustan nykyistä vähemmän aggressiiviselle politiikalle ja nykyistä vähemmän kuluttavalle taloudelle. Sellaisen esittäminen on tämän kirjan tarkoitus.

Koska kirjan perusta on ideologinen, sen esittämät käytännöt ovat ideaalisia. Ne näyttävät silti suunnan, mihin tulisi edetä niin pitkälle kuin se tässä monikulttuurisessa maailmassa on mahdollista. Asian tekee kuitenkin helpommaksi se, että tässä esitetyn ideologian mukaan rakennettu yhteisö sietää enemmän monikulttuurisuutta kuin nykyinen.

Kirja rakentuu kolmen ihmiskunnan kehitykselle olennaisen käsitteen, ideologian, politiikan ja talouden, pohjalle. Ajatus on se, että alussa on sana, usko johonkin ilmaisuun siitä, miten asioita hoidetaan kaikkien yhteiseksi hyväksi. Tätä kutsun ideologiaksi. Se määrittelee poliittisen rakenteen; miten hallitsijat valitaan ja miten he hallitsevat. Ideologiat kilpailevat vallasta poliittisella kentällä ja voittajat sanelevat myös talouden tavat ja säännöt. Talous mittaa poliittisen toiminnan menestystä ja antaa energiaa kansalaisille. Kaikkia tarvitaan. Sellainen yhteiskunta menestyy, jonka ideologia kehittyy muuttuvia poliittisia ja taloudellisia vaatimuksia vastaavasti.

Kaikkien osien lukeminen ei ole välttämätöntä vaikkakin suotavaa. Jos on kiinnostunut lähinnä taloudesta, mikä on tällä hetkellä kriittisin yhteisten huolien kohde, voi hyvin lukea vain kirjan kolmannen, taloutta koskevan osan.

Osia yhdistävä keskeinen käsite on tieto; kehitys on tiedon, yleisesti ottaen informaation, kehittymistä. Kirjan esittämä ratkaisu on yksinkertainen. Olennaista on löytää tieto siitä, miten sellainen globaali yhteisö eri tasoilla rakentuu, jossa yksittäisten ihmisten omaksumat tiedot parhaiten kehittävät yhteisen tietouden aluetta.

Tämä kirja ei ole tarkoitettu tiedemiehille, ei poliitikoille eikä talousjohtajille. Heitä kiinnostavista kysymyksistä on jo aivan riittävästi

kirjoitettu muualla. Tämä on tarkoitettu tavallisille kansalaisille, jotka ovat huolissaan politiikan ja talouden nykyisestä tilasta. Tämä on yhdistäväksi aatteeksi mutta myös uudenlaisen käytännön esittäväksi vaihtoehdoksi kaikille niille, jotka ovat kriittisiä nykyisenkaltaiselle poliittiselle järjestelmälle ja sille rakentuvalle, pankkien ja suuryhtiöiden valtaan perustuvalle taloudelle.

Vihdin Oravalassa huhtikuussa 2012

Matti Hyryläinen

Postuumisti

Matti Hyryläinen kuoli keväällä 2013.

Tämä teos on julkaistu hänen toivomuksestaan.

Matti Hyryläisen perikunta.

I osa

IDEOLOGIA

Uskonnollinen selitys

Uskonnollista selitystä ei ole olemassa ilman “ylhäältä” annettua ilmoitusta siitä, mikä on ihmisten ja yhteiskunnan tarkoitus. Yhteiskunnallisten arvojen perustaksi oletetaan jokin absoluuttinen totuus, jonka asettaminen kyseenalaiseksi on mahdotonta edes yhteisön johtajille. Tässä mielessä uskonnollisuus on yliyhteisöllistä ja yliyksilöllistä.

Perinnäisesti tällainen ilmoitus saadaan profeettojen yms. viisaiden välittämänä kaikkein ylimmältä auktoriteetilta, jota kutsutaan jumalaksi. Yleensä tämä jumalalta tai hänen edustajaltaan saatu ilmoitus merkitään muistiin kirjoitukseksi, joka muodostaa jatkuvasti saatavilla olevan, periaatteessa saman, mutta erilaisille tulkinnoille alttiin selityspereustan yksilöiden tekojen yhteiselle tarkoitukselle.

Koska millään ilmoituksella ei ole merkitystä ilman tulkintaa, käytännössä ilmoituksen tulkitsijat määräävät ensimmäisinä ihmisen yhteiskunnallisesta tarkoituksesta. Ylhäältä annetun tarkoituksen mallin mukaan tulkitsijat järjestyvät ylhäältä alas tarkoituksia antavaksi hierarkkiseksi uskonnolliseksi valtarakenteeksi, jolle syntyy näin poliittista, alempia ihmisiä määräilevää ulottuvuutta. Tarkoituksena on toteuttaa jumalan tahto, jota jotkut ihmiset tulkitsevat paremmin kuin toiset: muiden on toimittava sitten heidän määräystensä mukaan.

Siten seuraavaksi ilmoitus oikeista asioista saadaan poliittisten valtarakenteiden kautta. Ryhmä ihmisiä ilmoittaa poliittiseen voimaansa tukeutuen, että he ovat ylhäällä ja muut ovat alhaalla: yksilöiden tarkoitus on vahvistaa ylhäällä olevien valtaa alhaalla oleviin. Näin syntyy autoritaarinen poliittinen valtarakenne, joka perustuu uskonnolliseen, kansalliseen, rodulliseen tai muuhun sellaiseen paremmuuteen, jolle ei ole

muuta perustetta kuin usko tähän paremmuuteen. Tällöin yhteiskunnan tarkoituksena on todistaa tämä paremmuuden realistisuus alistamalla muut yhteiskunnat sen vallan alle ja yksilön tarkoituksena on toteuttaa poliittisessa valtarakenteessa ylhäällä olevien tahto.

Poliittinen voimainkoitos vaatii kuitenkin paljon yhteisiä voimia ja yhteiskunnan yhteiseen talouteen siirtymisen. Talousjärjestelmästäkin tulee ylhäältä ohjattu ja sen tehtävänä on palvella yhteiskunnan uskonnollisia ja poliittisia tarkoituksia. Ihmisten perimmäisestä tarkoituksesta määrätään taloudellisten rakenteiden ilmoituksella. Uskonnolliseen totuuteen ja poliittiseen voimaan perustuva taloudellinen ryhmä sanoo olevansa ylempi, parempi kuin muut ja yksilön tarkoituksena on osoittaa, että näin on. Siten tämän mukainen taloudellinen rakenne muodostuu hierarkkiseksi valtarakenteeksi, jossa ylhäällä olevat tietävät yhteiskunnan taloudellisen tarkoituksen paremmin kuin alhaalla olevat. Ylempien antamien tietojen ja määräysten noudattamisesta tulee tavallisen kansan taloudellisen toiminnan tarkoitus ja koko kulttuurin tarkoituksesta tulee yhä valtakeskeisempi.

Tieteellinen selitys

Uskonnollisen, yhteisille tarkoituksille rakentuvan selityksen eräänlaisena vastakohtana on materialistinen tieteellinen selitys, joka ei tunne tarkoituksia eikä periaatteessa mittaamattomia arvoja. Tällaisen selityksen mukaan ihmisten teot ovat, silloinkin kun ne tähtäävät johonkin tarkoitukseen, vain mekaanisia seurauksia niihin vaikuttaneista syistä.

Tiukan materialistisessa selityksessä yhteiskunta hajoaa yksilöiksi, yksilöt biologiaksi ja biologia kemiaksi ja fysiikaksi, joka hajoaa satumaksi ja välttämättömyydeksi. Tämän mukaan yhteiskunnallistenkin tapahtumien syyt saavat periaatteessa alkunsa sattumista ja seuraavat toisiaan välttämättömyyksiensä ketjuina. Ja koska tämä periaate on jatkuva, myös tulevaisuus on tällä tavalla määrätty sattuman ja välttämättömyyden toteutumiseksi.

Mielekkääksi itsensä tuntevan ihmisen kannalta katsoen – ja kukapa

ei näin joskus tuntisi – tällainen tieteellinen ajattelutapa on kuitenkin ristiriitainen. Yksilöllisessä kokemusmaailmassa on selvästi olemassa mieli, joka ohjaa yksilön reaalista toimintaa: sitä ja sitä asiaa pidän itselleni edullisena ja ne pyrin toteuttamaan, kun taas tuo ja tuo asia ei ole minun mieleeni ja niitä pyrin välttämään. Kuitenkaan sattumassa ja välttämättömyydessä ei ole sijaa mielekkyydelle. Näistä ei voida mitenkään, “sattumankaan” avulla rakentaa mielekkyyttä. Kysymys ei ole teknisestä tai fyysisestä mahdottomuudesta vaan määrittelyn mukaisesta, käsitteellisestä mahdottomuudesta. Mielekkyyys on tahtoa ja ymmärtämistä, sattuma on tahtomattomuutta ja ymmärtämättömyyttä.

Tämä materialistisen tieteen kaksijakoisuus on tavallaan hyvin samanmuotoinen kuin uskonnollinen kaksijakoisuus. Uskonnossa ilmoitetaan (pohjimmiltaan) perustelematon tieto “oikeasta” tulevaisuudesta, tieteessä ilmoitetaan (pohjimmiltaan) perustelematon “oikea” selitys menneisyydelle. Mutta koska menneisyydet ja tulevaisuudet ovat saman periaatteen alaisia, näistä malleista tulee päällekkäisiä kilpailijoita. Ei voida oikein ajatella, että menneisyys on ollut sattumaa ja välttämättömyyttä, kun taas tulevaisuudessa toimii jonkinlainen tarkoituksenmukaisuus. Näin kaikesta tulevia yhteiskunnallisia tarkoituksia näkevästä ajattelusta tulee materialistisen tieteellisessä katsannossa “epätieteellistä” ja menneitä syitä tutkivasta ajattelusta uskonnollisesti katsoen yleensä “harhaoppista”.

On mielenkiintoista, että kummankin selitysmallin sisältämä kehitysoppi on rakenteeltaan hyvin samanmuotoinen. Uskonnollinen selitys sisältää paitsi Jumalan tahdon myös sitä vastustavan tahdon, joka ilmenee muun muassa joidenkin ihmisten tahtoina. Esimerkiksi juutalais-kristillisen käsityksen mukaan Jumala loi maan mieleisekseen ja se oli alussa kokonaan Jumalan tahdon alainen. Mutta sitten hän loi maailmaan hyvän ja pahan tiedon ja ihmisen. Samalla tietoisuuden, mielekkyyden luominen teki maailmasta sellaisen, jonka ei kokonaan enää voitu katsoa tottelevan Jumalan tarkoitusta: yksityisen ihmisen mielekkyydessä oli kehittynyt jotain, jota ei voitu kokonaan selittää Jumalan absoluuttisella kaikkivaltiuudella. Sillä kuinka ihmisen tarkoitus voisi olla Jumalan tarkoitusta vastaan, jos Jumala määrää kaiken tarkoituksen?

Materialistisesti tieteellisen selityksen mukaan taas maailma oli alussa kokonaan sattuman vallan alainen. Siinä ei ollut elämää eikä mielekkyyttä vaan kaikki tapahtumat olivat selvästi fysiikan sokeita lakeja noudattavia asioita. Mutta sitten sattuma loi siihen elämän ja ihmisen. Ja samalla maailma muuttui sellaiseksi, että siinä oli toisaalta mielekäs selittäjä ja toisaalta mieletön, periaatteessa sattumanvarainen selityksen kohde. Oli syntynyt jotain, joka ymmärryksellään toimii sattumaa vastaan. Mutta miten ymmärrys voisi olla olemassa, jos kaikki on periaatteessa sattumaa, asiaa, jota ei ymmärretä?

Tämä absoluuttisen sattuman käsitteeseen liittyvä tieteellisen maailmankatsomuksen ristiriita on yhtä ratkaisematon – vaikkakaan ei tietenkään nykyään niin tunnettu ja myönnetty – kuin absoluuttisen Jumalan käsitteeseen liittyvä uskonnollisen maailmankatsomuksen ristiriita.

Absoluuttisen sattuman käsitettä voidaanakin verrata absoluuttiseen jumaluuteen ja absoluuttiseen maailmaneeetteriin. Se on jokin paikallaan oleva ominaisuus, jota kukaan ei ole nähnyt ja jonka toimintaa kukaan ei ole osannut selittää, mutta jonka suhteen ajatellaan voitavan verrata erilaisten ”epäsattumanvaraisuuksien” (eli mielekkyyksien) määriä aivan kuten tarkoitusten ”hyvyyksiä” ajateltiin voitavan mitata Jumalan tahdon suhteen tai kappaleiden ”nopeuksia” kuviteltiin voitavan mitata maailmaneeetterin suhteen. Eteenpäin päästään nykyisessäkin ongelmassa vasta, kun luovutaan tällaisesta absoluuttisuudesta.

Mielekäs selitys

Tämän päivän yhteiskunnallinen maailma – ainakin sen juutalais-kristilliseen perinteeseen kuuluva osa, jota tässä kirjassa lähinnä tarkastellaan – rakentuu edellä kuvatulla tavalla uskonnollisen ja materialistisesti tieteellisen maailmankuvan päällekkäisyydelle. Siitä kuitenkin puuttuu yksi olennainen osa, mielen vaikutus.

Mielekäs maailma ei rakennu ylhäältä annetulle absoluuttisille arvoille eikä myöskään absoluuttisen sattuman käsitteeseen. Tarkoituksellisuus, arvot ja mielekkyys ymmärretään tässä periaatteessa hyvin tavanomai-

sella tavalla. Kun esimerkiksi jonkun henkilön tarkoituksena on päästä tulevaisuudessa työpaikkansa osastopäälliköksi, osastopäällikkyydellä on hänelle arvoa ja siihen pyrkiminen on hänelle mielekäästä. Jonkun toisen henkilön tai saman henkilön toisella sijalla tai toisena aikana päällimmäisenä tarkoituksena taas saattaa olla asunnon tai esimerkiksi vain paidan hankkiminen. Silloin se on arvokasta ja siihen tähtäävä toiminta on mielekäästä. Tällä tavalla tarkoitukset, arvot ja mielekkyydet ovat henkilökohtaisia, ajasta riippuvia ja sisäkkäisiä.

Sama pätee yhteiskuntien tasolla. Jonkin yhteiskunnan tarkoituksena on esimerkiksi lisätä poliittista voimaansa aseistuksen avulla, jolloin se on arvokasta ja mielekäästä sen näkökulmasta katsottuna. Jollekin toiselle yhteiskunnalle, tai samalle toisena aikana, taas saattaa olla tärkeämpää pyrkiä taloudelliseen yhteistyöhön muiden yhteiskuntien kanssa ja se pitää siihen tähtäävää toimintaa mielekkäänä. Kuitenkin niin, että alkuperäinen kokija on aina yksilö, joka asettaa yhteisölleen tarkoituksia.

Yhteiskunnallisia, yksilöllisiä, eriaikaisia ja päällekkäisiä arvoja ja tarkoituksia on maailmassa lukematon joukko, ja tässä ajatusrakenteessa lähdetään siitä määritelmästä, että ne ovat aina hyviä, oikeita ja todellisia omasta näkökulmastaan ja omana aikanaan arvioituna. Kun henkilö pyrkii osastopäälliköksi, se on hänelle sillä hetkellä arvokasta, vaikka se joidenkin toisten mielestä olisikin epäedullista jopa hänelle itselleen ja vaikka osastopäällikkyyys ei sitten myöhemmin osoittautuisikaan sillä tavalla hyväksi päämääräksi kuin hän oli kuvitellut.

Toinen asia on, että se mitä kukin yksilö tai yhteiskunta haluaa ja pitää pyrkimisen arvoisena on riippuvainen siitä, mitä muut ihmiset tai yhteiskunnat pitävät arvokkaana. Yksilöiden yhteisistä arvoista kasvaa yhteiskunnallisia arvohierarkioita, joiden erästä astetta osastopäällikkyydskin ilmentää. Nämä yhteiset arvot ovat vaikuttamassa kunkin yksilön arvomaailmaan samalla kun hänen omat arvostuksensa rakentavat yhteisiä arvoja.

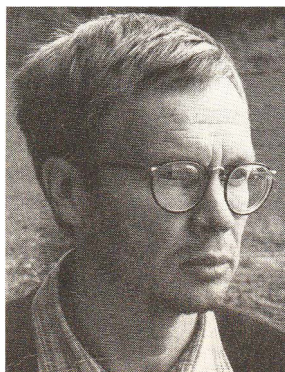
Kolmas asia on, että arvojen ja arvohierarkioiden muodostuminen on riippuvainen fyysisistä realiteeteista. Alhaalta kasvaviin arvoihin liittyy

aina jokin materiaallinen asia, joka ilmaisee sen saavuttamisen ja jolla on näin myös omaa arvoa kuten esimerkiksi osastopäällikön palkalla. Kaikenlaisiin päämääriin pyrkimisessä tarvitaan materiaalisia keinoja, joilla niihin ajatellaan päästävän. Jos esimerkiksi tarkoituksena on tehdä paita, ensin on hankittava puuvillaa, sitten on hankittava koneita ja tehtävä kangasta, josta vasta voidaan ommella paita. Näitä fyysisiä edellytyksiä on silloin pidettävä myös arvokkaina ja näin muodostuu tiettyyn tarkoitukseen tähtäävä arvorakenne, joka on sidoksissa sen fyysisesti mahdolliseen toteutumismuotoon. Tämä rakenne muodostuu tiedoista ja ymmärryksistä, ajattelusta, joka tietysti kohdistuu koko ympäristöön, myös muiden yksilöiden arvostuksiin ja ajatuksiin.

Koska nämä kaksi arvojen ulottuvuutta ovat olemassa samanaikaisesti kuin ensimmäinenkin, se merkitsee sitä, että kukin arvoja mieltävä olento ottaa ne huomioon toiminnassaan. Kun esimerkkihenkilö pyrkii osastopäälliköksi, hänen tekoihinsa vaikuttavat kaikki hänen senhetkiset tiedostamattomat ja tietoiset halunsa, hänen tietoisuutensa muiden ihmisten arvoista ja hänen ymmärryksensä maailman toiminnasta. Teko ilmentää silloin arvovalintaa kaikkien enemmän tai vähemmän mahdollisiksi toivottujen ja ajateltujen tulevaisuuksien välillä.

Tällainen arvojen olemassaolo, niiden laajenemispyrkimys ja sitoutuminen käytännön realiteetteihin muodostaa kilpailun erilaisten arvohierarkioiden välille, jossa ne arvostusrakenteet vähitellen käytännössä voittavat, joiden rakenne vastaa pisimmälle fyysisesti realistisia toteutumismahdollisuuksia.

Mielekkäässä maailmassa arvot kasvavat alhaalta päin siten, että erilaiset ja eriaikaiset arvot ovat suhteellisia ja ne muodostavat tiedon ja ymmärryksen kanssa kehittyessään arvohierarkioita, jotka taas ovat suhteessa toisiinsa arvoihin ja hierarkioihin ja jotka muodostavat niiden kanssa yhä laajempia ja tärkeämpiä arvorakenteita, jotka jokainen ottaa joka hetki ymmärryksensä mukaan huomioon kaikessa toiminnassaan riippumatta siitä, ohjataanko häntä ylhäältä päin näiden arvojen kunnioittamiseen vai ei.

Uuden yhteiskuntajärjestelmän kirjoittaja, Matti Hyryläinen jätti säännöllisen päivätyön tutkimusinsinöörinä 35 vuotta sitten keskittyäkseen kehittämään sattumalta löytämänsä alkua teorialle, joka esittää uuden, ihmisten ja yhteiskuntajärjestelmien riippuvuussuhteita.

“Kokemuksen valossa ei näyttänyt siltä — eikä vieläkään näytä — että luonnon suojeleminen ja rauha olisivat sellaisia asioita, joita voitaisiin aktiivisesti ajaa, tehdä niin, että toiset ihmiset pakottavat tai opettavat toisia puutteeseen ja rauhaan. Ratkaisun oli löydyttävä muualta. Luontohan suojeltuu ja rauha vallitsee silloin, kun asioita ei ajeta. Koska passiivisuuteen ei kuitenkaan voida pyrkiä, lähdin etsimään ratkaisua sellaisista pyrkimyksistä, joilla aikaansaadaan nykyistä alhaisemmalla poliittisen vallankäytön tasolla toimiva yhteiskunta.”

Tuloksena on uusi, hämmästyttävä teoria yhteiskuntajärjestelmästä, jolla ei ole diktatuurin ja demokratian valtaa keskittäviä ominaisuuksia eikä kapitalismin ja sosialismin luontoa tuhoavia ominaisuuksia.

9 789515 684776